

людей змушені були порвати зі своїм минулим, переселитися в інші безпечніші місця. Культурні артефакти українських сіл і містечок були пограбовані, деякі не підлягали евакуації через надмірну радіацію.

Угорське повстання (1956 р.), Празька весна (1968 р.), «Солідарність» у Польщі (1980 р.) – кожна з цих подій визначала майбутню європеїзацію українського суспільства. «Зміст концепту європейської ідентичності завжди є продуктом конкурентної боротьби між різними дискурсивними стратегіями», – стверджує А. Пасісниченко [11, с. 23].

На наш погляд, європейська ідентичність хоч і неоднозначно трактована або й заперечувана багатьма дослідниками, набула певного значення для українців після розширення Європейського союзу. Враховуючи особливості інтерпретації української ідентичності у публіцистиці І. Дзюби, О. Забужко, Г. Куромія, Т. Снайдера, можемо зробити висновок про їхнє сучасне прочитання проблеми. Видання статей О. Забужко, Т. Снайдера, що віддзеркалюють публіцистичний дискурс української ідентичності, у провідних зарубіжних медіа свідчить про поширення трансформаційних характеристик цього явища у міжнародній комунікації. Стосовно інтегративних процесів української та європейської ідентичностей, ми швидше дотримуємося думки, висловленої українськими науковцями, що загальноєвропейська ідентичність досі не склалася у стійкі форми, а «ідентичності «європеєць» поки ще не існує» [7, с. 314].

Непокоїть думка про те, що багато наукових платформ із дослідження української національної ідентичності не використовуються у державотворчих процесах. Політичні програми лідерів суспільства часто не спираються на теоретичне підґрунтя українських гуманітарних наук, що зменшує комунікаційні впливи серед іншого й публіцистичного дискурсу української ідентичності у часи кризових викликів і трансформаційних змін.

1. *Вілсон Е.* Українці: несподівана нація / Е. Вілсон. – К.: К. І. С., 2004. – 552 с.; 2. Всеукраїнський перепис населення // інтернет-сайт Державного комітету статистики. – 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/> (05.08.15); 3. *Дзюба І.* Нагнітання мороку: Від чорносотенців початку ХХ століття до українофобів початку століття ХХІ / І. Дзюба. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 503 с.; 4. *Журженко Т.* Розділена нація? Переосмислення ролі політики ідентичності в українській кризі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.historians.in.ua> – 2.06.15 / Т. Журженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/1529-tetiana-zhurzhenko-rozdilena-natsiia-pereosmyslennia-rol-i-polityky-identychnosti-v-ukrainskii-kryzi> (08.08.15); 5. *Забужко О.* Let My People Go: 15 текстів про українську революцію / О. Забужко. – К.: Факт, 2005. – 232 с.; 6. Закон України Про Голодомор 1932–1933 років в Україні // інтернет-сайт Верховної Ради України. – 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/376-16> (05.08.15); 7. *Копійка В.* Роль університетської освіти в подоланні кризових явищ національної ідентичності в Європі та їх непрямий вплив на національну ідентичність сучасної України / В. Копійка, О. Андрєєва // Ідея університету: сучасний дискурс: монографія / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, С. В. Курбатова та ін. / за ред. Л. В. Губерського, С. В. Філіпенка. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. – 367 с.; 8. *Кралюк П.* Як уникнути помилок минулого? // День. – 2014. – № 212 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/podrobici/yak-uniknuti-pomilok-minulogo> (05.08.15); 9. *Куромія Г.* Свобода і терор у Донбасі: Українсько-російське прикордоння, 1870–1990-і роки / Г. Куромія; пер. з англ. Г. Кьорян, В. Агеєв. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 510 с.; 10. *Маляр А.* Мовний фактор безпеки [Електронний ресурс] // Українська правда. – 28.11.14 / А. Маляр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2014/11/28/7045346/> (09.08.15); 11. *Пасісниченко А.* Особливості концептуалізації європейської ідентичності в контексті взаємовідносин «старої» та «нової» Європи // Український соціум: наук. журнал. – 2014. – № 2. – С. 18–25; 12. *Палхольська О. А.* Еуропа: тези, доповіді, публіцистика (1989–2008) / О. Палхольська. – Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2008. – 656 с.; 13. *Пелагеша Н.* Україна у смислових війнах постмодерну: трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації / Н. Пелагеша. – К.: НІСД, 2008. – 288 с.; 14. *Рябчук М.* Від «хаосу» до «стабільності»: хроніка авторитарної консолідації. – К.: К. І. С., 2012. – 288 с.; 15. *Снайдер Т.* Українська історія, російська політика, європейське майбутнє / Т. Снайдер. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014. – 232 с.; 16. *Томпсон Е. М.* Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм / Е. М. Томпсон. – Київ: Основи, 2006. – 368 с.; 17. Український палімпсест: Оксана Забужко в розмові з Ізою Хруслінською / пер. з пол. Д. Матіяш; за ред. І. Андруска та О. Забужко. – К.: КОМОРА, 2014. – 408 с.; 18. *Фрідмен Т. Л.* Лексус і оливкове дерево: зрозуміти глобалізацію / Т. Л. Фрідмен. – Львів: Бібліотека журналу «І», 2002. – 622 с.; 19. *Шмідт Е., Коен Дж.* Новий цифровий світ / Е. Шмідт, Дж. Коен; пер. з англ. Г. Лелів. – Львів: Літопис, 2015. – 368 с.; 20. 71 % громадян вважають, що українська має бути єдиною державною мовою – опитування // УНІАН. – 19.05.14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/politics/919616-71-gromadyan-vvajayut-scho-ukrajinska-mae-buti-edinoyu-derjavnoyu-movoyuopituvannya.html> (08.08.15).

УДК: 39:323.113(=161.2)

Людмила Сорочук

Етнокультурна традиція українства у контексті світового культурного простору

У статті порушується проблема збереження та ширення етнокультурних надбань українців у світовому цивілізаційному просторі. Досліджуються практики фольклорно-етнографічної традиції української діаспори, які є одночасно потенційним ресурсом національно-культурних потреб закордонних українців та зміцнення позитивного іміджу України в світі.

Ключові слова: етнокультура, фольклорно-етнографічна традиція, діаспорна культура, українство, інтеграція, світовий культурний простір.

Ludmyla Sorochuk

Ethno-Cultural Tradition of the Ukrainianness in the Context of World Cultural Space

In the article the problem of preservation and distribution of Ukrainian ethno-cultural heritage in the world civilization is considered. The practice of folklore and ethnographic traditions of the Ukrainian Diaspora is investigated, that is both potential resource of national and cultural needs of foreign Ukrainians and the actor of strengthening of the positive image of Ukraine in the world.

Keywords: Ethnic Culture, Folklore Tradition, Culture of Diaspora, Ukrainianness, Integration, Global Cultural Space.

Людмила Сорочук

Етнокультурна традиція українства в контексті мирового культурного простору

В статті піднімається проблема збереження та розширення етнокультурного достояння українців в мировому цивілізаційному просторі. Вивчаються практики фольклорно-етнографічної традиції української діаспори, які є одночасно потенціальним ресурсом національно-культурних потреб зарубіжних українців та зміцнення позитивного іміджу України в світі.

Ключові слова: етнокультура, фольклорно-етнографічна традиція, культура діаспори, українство, інтеграція, мирове культурне простору.

Етнокультура для українців завжди відігравала вирішальну роль у збереженні традицій, мови, духовності й національної ідентичності. Як в Україні так і поза її межами вагомий роль належить збереженню й примноженню етнокультурних надбань українства. Адже культурний світ українців є визначальним чинником вираження ментальності й формуванню національної свідомості. Особливо це виявляється у тих людей, які з тих чи інших причин та через різні життєві ситуації опинилися за межами своєї батьківщини – емігрували до інших країн.

Самобутньою й недостатньо вивченою є фольклорно-етнографічна традиція за межами України. Тому вагомого значення набувають дослідження життєдіяльності української діаспори в контексті загальнонаціонального культурного процесу.

Народні свята, традиції та звичаї розкривають багатогранність культурного життя наших пращурів та репрезентують ментальність українців. У контексті дослідження народних звичаїв влучно зауважує Леся Храплива-Щур, зазначаючи: «Стародавні українські звичаї настільки гарні, змістовні й надто дорогі нам, щоб могли зникнути. Щораз нові покоління перебирають їх за свої і, практикуючи їх, продовжують і розвивають найкращі традиції нашого народу. Митці черпають із них натхнення, а діти вчаться поважати й подивляти в них скарби духа свого народу» [13, с. 14].

Однією з важливих для України завдань сьогодення є проблема соціальної, політичної, економічної та культурної інтеграції українців у світове співтовариство. Адже процес інтеграції не зупинити. Це сучасні виклики глобалізаційним процесам, які відбуваються у світі. Ми живемо в XXI ст. – час, насичений інформаційними технологіями, свободи вибору зацікавленість і реалізації своїх можливостей та потреб. Інтеграція входить у зміст етнополітики розбудови нашої країни, активно вводиться в науковий обіг та буттєву практику України й багатьох країн світу. Інтеграція – це сукупність процесів, спрямованих на злиття етносів у рамках держави. Тому наша держава має дбати про інтеграцію інших етносів в українське суспільство і, звичайно, не забувати про вдосконалення інтегративних процесів закордонних українців в світовому контексті. Дуже вдало висловив свою думку з цього приводу В. Євтух. Дослідник зауважує, що задоволення потреб (соціальних, політичних, культурних) різних етнопонаціональних компонентів суспільства та віднайдення оптимального співвідношення у задоволенні цих потреб титульного етносу (нації) і меншинних груп населення є визначальним моментом в етнополітиці кожної держави [4].

Від давнини і до сучасності українська фольклорно-етнографічна традиція пройшла складний багатовіковий шлях розвитку. Залежно від історичної долі народу, суспільних і політичних процесів, культурних впливів та зв'язків із фольклором інших народів народжувалися нові твори, знавали змін, збагачувалися новими сюжетами, образами старі тексти. Однак у народній пам'яті стійко зберігалися найкращі надбання, все те, що було пов'язано з нашою

історією, обрядовими і звичаєвими традиціями українців. Народна культура передавалася від покоління до покоління. Це було важливим фактором єдності народу та показником національної самобутності серед інших культур і народів. Український фольклор поширюється й твориться як в середовищі українців за межами батьківщини, так і в діаспорі (багатьох країнах світу де мешкають українці). Тому етнотворчість діаспори є складовою української етнокультури.

Досліджуючи український фольклор за межами нашої держави у теоретичному висвітленні, С. Росовецький наголошує: «Маємо справу з явищем синтетичним, оскільки йдеться про усну творчість не лише українців (та іноетнічних носіїв традиційної української культури), які живуть на території України, але й тих, хто опинився за її державними кордонами, зберігають свою мову та фольклор» [9, с. 43]. Складніший поділ використовує зарубіжний україніст Ю. Тамаш, який розрізняє «материк» (українці у складі національної держави), «периферію» (у Польщі, Словаччині тощо) і власне «діаспору» [11, с. 279].

У тих країнах де еміграція була частково, лише у певних областях, вихідці з них перемішувалися й їхні фольклорно-етнографічні традиції згодом набували макрорегіонального вигляду, вже на рівні цілої держави. Прикладом є народна культура канадських українців – нащадків емігрантів, переважно із Західної України. Попри відстані й життєві негаразди, переселенці збираються до купи з різних куточків країни задля проведення зібрань української громади, народних свят, етнофестивалів, тощо. В такий спосіб з різнорегіональних компонентів утворюється нова, доволі мозаїчна фольклорна єдність. Проводяться обряди, лунає народна пісня, готуються національні страви, українці одягають національний одяг – і це не весь перелік показників, які презентують нашу фольклорну традицію в світі.

Отже, перебуваючи далеко від України, зарубіжні українці є носіями і творцями нашої культури, наших традицій і, звісно, цей набір відтворюють у своїй діяльності. С. Грица припускає, що «багата система поетичних паралелізмів у фольклорі українців є виявом надчутливої реакції на навколишнє середовище, «первісної» прив'язаності до нього, способом його персоніфікації» [3, с. 20]. Зрозуміло, що для дослідників етнокультури у сучасному українському зарубіжжі є цікавою позиція збереження прадавніх, реліктових фольклорних явищ та творення нових.

За приклад можуть слугувати збережені на Кубані (місце компактного проживання українців) дані запорізьких гуртових форм чоловічого співу [7, с. 29]. Пісенний та прозовий фольклор Угорської Русі (майже тисячоліття відрізаної від України) В. Гнатюк вважав суттєвим для розуміння проблем української історії. Навіть «пряшівські новотвори» на емігрантську тематику вирізняв «розмаїттям традиційних віршованих форм від лише коломийкових галицьких» [8, с. 66–69].

Феноменом українського фольклору й етнокультури загалом є народна пісня. Це справжній скарб, принесений

українцями у світовий культурний простір. Українська народна пісня лунає в багатьох країнах світу, де жили й зараз мешкають наші земляки. До української пісні зверталися талановиті митці зі світовим визнанням. Згадаймо німецького композитора Йоганна Себастьяна Баха, котрий опрацював мелодію популярної в Європі народної пісні «Та не жури мене, моя мати». З творчістю геніального Людвіга ван Бетховена пов'язані українські народні пісні «Ой надворі метелиця», «Од Києва до Лубен», «Одна гора високая», «Їхав козак за Дунай». Ці пісні увійшли у європейську музичну культуру і стали надбанням усього людства. В. Коротя-Ковальська, солістка тріо «Золоті ключі», досліджуючи феномен української народної пісні, зазначила: «Пишучи свою оперу «Викрадення із Сералю», великий В. Моцарт скористався українськими пісенними мелодіями, а також ввів їх у двадцять фортепіанну сонату» [6, с. 137].

Висока пісенна поезія й народна музика презентувала в Європі унікальність і неперевершеність виконання народних дум. Українські кобзарі (Г. Нудьга) співали в Європі і завойовували прихильність слухачів, виконуючи українські пісні й думи. Європейські дослідники говорять про українську пісню та народну думу як про високорозвинені, багаті на образи й символи мистецькі твори. До відомих зразків української пісенної культури, які збагатили світову культуру належить музичний твір «Щедрик». Це українська щедрівка, яка отримала всесвітню популярність в музичній обробці М. Леонтовича. У світі вона znana під назвою «Колядка дзвонів», англійською «Carol of the Bells». За версією сучасного видання «Drohobyczer Zeitung», на початку 2015 р. було визначено 17 кращих виконань музичного твору «Щедрик» різними музичними колективами.

Починаючи з другої половини XIX ст. у середовищі переселенців з України, які масово залишали рідні землі в пошуках кращого життя, виникли емігрантські пісні. Ці фольклорні твори мали й іншу назву – «співанки про Канаду» чи «співанки про Америку», хоча українці емігрували і до Німеччини, Угорщини, Бразилії. Емігрантські пісні – це фольклорні тексти пісень, які витворилися поза межами України, в іншому середовищі й відбивають суспільно-побутове життя українських заробітчан.

Цикл емігрантських пісень об'єднує кілька мотивів: драматичні переживання, пов'язані з рішенням покинути рідні краї; освоєння нових земель, важкі умови праці й життя; глибокі переживання роз'єднаних родин; прагнення повернутися додому; асиміляція на чужині. Прикладом може слугувати пісня «Ай виріс я, гарний хлопчик»:

Ай виріс я, гарний хлопчик, при своїй родині
Та й весело розвивавси в нас на Буковині...
Ай і став я та й думати, що маю робити,
Може, піду до Канади, краще стане жити...

Оспівується тяжкий шлях на чужину, тривога в дорозі і у емігрантській пісні про Канаду:

Привезли нас до Канади та й на плац пустили.
Виходжу я та й блукаю, як заець в пустині.

Ой ходжу я та й блукаю та й ревненько плачу,
Здає ми ся, що си з жінков нігди не побачу...

В руськім краю на Великдень, як мак процвітає,
А я ходжу по Канаді, роботи шукаю [10, с. 152–157].

Досліджуючи й аналізуючи емігрантські пісні, С. Грица писала: «Ця пісня відбила майже всі етапи емігрантського шляху – від уявного міфу про «щасливий америчкий край» (про який співається в інших піснях), заради якого люди по-

кидали рідні домівки, родини, і те, як їхні мрії розбивались об сувору реальність, з котрою їм довелося зіткнутися насправді... В ситуації відірваності від рідного дому, ностальгії та разом з тим з усвідомленням необхідності пристосування до нових обставин адресація до автентичних коренів своєї культури – мови, пісні – була потрібною для морального самозбереження» [3, с. 20]. Серед найбільш відомих емігрантських пісень назовемо такі: «Подме, хлопці, подме до той Гамерики», «Ой Канадо, Канадочко, яка ти зрадлива», «Добре тому в Гамерице, хто ма жінки дві», «Як-єм їхав з Гамерики додому» та ін. Варто відзначити той факт, що емігрантські пісні знайшли подальше продовження і стали основою для фольклорних новотворів часів Другої світової війни, післявоєнний період, а також у період виїзду на заробітки в 90-х рр. XX ст. у європейські країни (Польща, Італія, Португалія, Греція, Іспанія).

Українські емігранти, переселившись на нові землі, свято зберігали й шанували культурні традиції своїх предків, своєї родини. Це була найкраща необхідність підтримки емоційного і морального стану та задоволення своїх духовних потреб. Велика роль у цій справі належала *церковним громадам, сім'ї, громадським організаціям, колективам художньої самодіяльності, українському шкільництву*. Це не весь перелік факторів збереження фольклорної традиції та культуропредставлення в українському зарубіжжі.

Основна роль у процесах збереження етнічної ідентичності українців зарубіжжя належить сім'ї. Головними у підтримці родинної атмосфери, збереженні мови, традицій, родинних цінностей, традицій виховання дітей належить батькові й матері. На чужині особливо загострене відчуття рідної землі, рідного дому, родинних відносин між бабусями й дідусями та їх онуками. Покидаючи Україну, члени родини, зазвичай, брали з собою якісь речі (рушники, писанки, кераміку, родинні ікони та ін.). Особливо цінувалися речі зроблені руками близьких людей, які б нагадували про рідну домівку й були оберегами в чужій стороні. Дослідники української діаспори часто наголошують на таких характерних рисах сімейного побуту українців в еміграції, як неабияка працьовитість усіх членів сім'ї, шанобливе ставлення до старших, демократизм й рівність між членами сім'ї, збереження міцних зв'язків із родиною. Однак спостерігалися випадки залишення чоловіком дружини і дітей на батьківщині та створення нових сімей в еміграції. Тема залишеної сім'ї, а також розбитого кохання через від'їзд милого «за океан», «на чужину» – одна з найпоширеніших у фольклорі української діаспори.

Вагомий внесок у збереженні національної свідомості, рідної мови, розвитку духовності у середовищі українських емігрантів зробила церква. Адже церква притягувала людей, відірваних від родин, від рідної домівки. Вона зближувала і згуртовувала людей. Це були своєрідні осередки, в яких зароджувалося громадське українське життя. При церквах почало розвиватися українське шкільництво (суботні й недільні школи). Тут організовувалися і мистецькі колективи, фольклорні-етнографічні гуртки.

Заснування шкільництва й ширення просвітництва в українській діаспорі почалося так само, як і церковний рух. Історія створення шкіл у середовищі українських емігрантів свідчить про усвідомлення закордонним українством значущості освіти для майбутніх поколінь, її ролі для національної ідентифікації. Основна увага зосереджена на освіту, організацію навчання українською мовою, забезпечення підручниками й книгами, створення умов для повноцінного й гармонійного навчання й виховання дітей

українських родин у зарубіжжі й подальшого навчання у вищих навчальних закладах як в країнах проживання, так і в Україні. Сьогодні в українському зарубіжжі існує кілька типів українських шкіл. Міністерство освіти і науки України створило базу даних українознавчих шкіл за кордоном, згрупувавши їх у п'ять категорій: школи, в яких викладання здійснюється українською мовою; школи, в яких вивчають українознавчі предмети; загальноосвітні навчальні заклади, в яких вивчається українська мова; навчальні заклади, в яких українська мова вивчається факультативно; недільні та суботні школи, які є найчисленнішими; дитячі дошкільні заклади, що мають україномовні групи.

Раніше (до 90-х р. XX ст.) україністика у світі була присутня лише у кількох країнах світу. Сьогодні можемо говорити про українознавчі студії не лише у США та Канаді, а й у 18-ти університетах різних країн, переважно європейських.

Заслугове на увагу розгляд створення та активна діяльність громадських та культурних осередків української діаспори. Українство на нових землях створювало громадські та культурно-освітні організації, відкривали бібліотеки й видавництва. Одним із перших українських громадянських осередків в еміграції було братство св. Миколая, засноване 1885 р. у м. Шепандоа (США) священиком І. Волянським. Нині наймасовіша організація українців на Заході – Український Народний Союз, яка утворилася у 1884 р. на Пряшівщині й зараз об'єднує понад 80 тис. осіб. Вона має мережу кредитних установ, клуби, будинки відпочинку, літні табори для дітей, освітні осередки. УНС активно займається справами культури й освіти в США і Канаді.

Вихідці із різних регіонів України створили товариства краян. Зокрема, Лемківський комітет, Лемко-союз, Світову Федерацію лемків, Українське світове об'єднання гуцулів, товариства «Бойківщина», «Волинь», «Подолани», «Тернопільщина», «Українська буковинська громада Нью-Йорка», «Водограй» та ін. Їхня діяльність спрямована на збереження національних місцевих традицій, звичаїв, діалектів, пам'яток культури. Українські земляцтва займаються також видавничою діяльністю, створюють музеї, проводять з'їзди, збори членів товариств, спонсорують наукові дослідження. Наприклад, гуцульські товариства США і Канади видали тритомну «Історію Гуцульщини», лемківські товариства – шість томів «Аналіз Лемківщини».

Гарним прикладом активної діяльності є громадське життя українських переселенців Канади. На початковому етапі розгорталася у культурно-освітніх товариствах ім. Т. Шевченка, «Просвіта», хатах-читальнях, бібліотеках, школах. Як і в США, ініціаторами створення таких товариств виступали релігійні й політичні діячі. Зокрема, читальня ім. Т. Шевченка у Вінніпезі була відкрита у 1896 р. Цікаво, що один із перших в світі пам'ятників писанці було побудовано в Канаді (м. Вегревілі). Споруда висотою 20 метрів, побудована у вигляді яйця. Це велике мозаїчне яйце в Канаді символізує єднання українців та мир в усьому світі. Побудовані пам'ятники писанці і в Румунії (м. Сучаві) та Литві (м. Вільнюс).

Останнім часом усе більшої громадсько-політичної значущості набувають організації, які об'єднують представників української діаспори у різних країнах. Серед них передусім Світовий конгрес вільних українців (СКВУ), виконавчий комітет якого є в Канаді. Він об'єднує багато українських осередків у США, Канаді, країнах Європи.

Українська діаспора поширює у світі українську культуру, зокрема багатство народного мистецтва: усну народну творчість, вишивку, писанкарство, різьбу по дереву, виготов-

лення народних прикрас та іграшок для дітей тощо. Одночасно зі створенням українських релігійних, громадських, культурно-освітніх осередків організуються мистецькі та фольклорні колективи. Цікавим є той факт, що згадані колективи виникають майже скрізь, де компактно проживали й проживають українці. До таких творчих колективів залучаються цілі родини. Народні, релігійне свята, видатні події в українській громаді завершуються виступами колективів художньої самодіяльності, організацією виставок вишиванок, писанок, різними виробами ручної роботи в етностилі. Збереглася традиція пригощати присутніх традиційними українськими стравами.

Відомий фольклорист та етнограф Олекса Воропай, який тривалий час прожив на еміграції, у своїй праці «Звичаї нашого народу» зазначає: «Звичаї, а також мова – це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю... Усна народна творчість також може служити класичним прикладом єдності між усіма українськими землями. Ця спільність мови та звичаїв завжди була тими вузлами, які зв'язували наш народ, коли він був штучно поділений державними кордонами» [1, с. 5–6]. Усе це разом не дало українцям загубитися в чужомовному середовищі, допомогло зберегти свої традиції, мову й українську пісню.

Стислу інформацію про українські церкви, громади, музеї, бібліотеки, художні колективи, українські школи поміщено у двотомнику «Українці в світі» [12].

На сучасному етапі дослідження етнокультури українців особливого значення набуває вивчення фольклорно-етнографічної традиції зарубіжних українців, які, проживаючи тривалий час за межами етнічної території, не втрачали здатності зберігати історично набуті культурні й духовні цінності своєї нації. З урахуванням трансформації фольклорних текстів й адаптації народної традиції до сучасних умов, дослідниця українського фольклору О. Івановська зазначає, що «сучасний український фольклор органічно входить до світового культурного простору з його багатомовністю, змішуванням національних традицій, інтернаціоналізацією побуту, поведінкових форм, уніфікацією та спрощенням обрядових комплексів. Подібні процеси спостерігаються у фольклорах усіх народів [5, с. 35]. На окрему увагу заслугове розгляд специфіки творчості українського митця-емігранта, у художньо-творчому процесі якого відображається взаємодія етнонаціональних та інонаціональних культурних цінностей, який своєю творчістю показує українськість – несення й передача інформації про Україну, що в подальшому створює нове культурне надбання.

Таким чином соціально-політична ситуація в Україні впродовж XX – поч. XXI ст. зумовила появу культурологічного феномену – мистецтва та фольклору української діаспори. Процес культуротворення в українському зарубіжжі став вагомим складовим українського культурного простору. Діаспорна культура виконує головну функцію – консолідації українства в інтересах відродження, збереження й примноження культурних традицій українців, й сприяє всебічній підтримки культурно-мистецької діяльності громад закордонного українства як запоруки зміцнення позитивного іміджу України у світовому співтоваристві.

1. *Воропай О.* Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. – Київ: «Оберіг», 1993. – 590 с. 2. *Грица С.* Емігрантські пісні-новотвори // Історія української культури у п'яти томах. Українська культура XIX століття. – Т. 4, кн. 1. – К.: НВП «Вид-во "Наукова думка" НАН України», 2008. – С. 547–549. 3. *Грица С.* Міграції фольклору (З приводу іммігрантських пісень з Канади) // Фольклор українців поза межами

- Україні: зб. наук. статей. – К., 1992. – 548 с. **4. Євтух В.** Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти. – К., 1998. – 216 с. **5. Івановська О.** Український фольклор: семантика і прагматика традиційних смислів. Підручник. – К.: «Експрес-поліграф», 2012. – 336 с. **6. Коротя-Ковальська В.** Народна пісенна традиція – джерело пізнання українців в світі // Українське народознавство: стан і перспективи розвитку на зламі віків. Матеріали міжнародних науково-практичних читань, присвячених пам'яті українського фольклориста Михайла Пазяка. – К., 2000. – С. 136–139. **7. Мацієвський І.** Проблеми маргінальних українських етноісторичних масивів сучасного зарубіжжя // Нове життя старих традицій: Традиційна українська культура в сучасному мистецтві і побуті / За ред. проф. В. Давидюка. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2007. – С. 26–36. **8. Мушинка В.** Володимир Гнатюк – визначний дослідник фольклору Пряшівщини // Матеріали до української етнології у Свидику. – Пряшів, 1967. – Т. III. – 115 с. **9. Росовецький С.** Фольклор України та український фольклор // Український фольклор у теоретичному висвітленні. Підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 623 с. **10.** Співанки-хроніки. Новини / Упоряд. О. Дей, С. Грица. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 152–153, 157. **11. Тамаш Ю.** Традиційна культура русинів і українців Югославії // Українська література: матеріали I конгресу МАУ / За ред. О. Мишанича. – К., 1995. – С. 179. **12.** Українці в світі. Довідкове видання / Автори-упорядники В. М. Воронін, С. А. Дроздовська. – К.: Український центр духовної культури, 2005. – 142 с. **13. Храплива-Щур Л.** Щоденний побут // Українські народні звичаї в теперішньому побуті. – К.: Управління освіти Київської державної обласної адміністрації, 1993. – 77 с.